

MOCIÓ A FAVOR DEL PLE REONEIXEMENT DELS DRETS DE LES PERSONES TRANS* I EN SUPORT D'UNA LLEI TRANS ESTATAL

El fet trans* suposa una condició humana més i forma part de la seva diversitat. Però les persones trans* han patit i encara pateixen violència estructural i discriminacions quotidianes, que afecten tots els àmbits de la seva vida i impedeixen el desenvolupament vital en plenitud: la patologització, la tutela dels seus cossos, problemes per accedir al mercat laboral, continuar amb els estudis, gaudir de l'oci o l'esport, optar a un habitatge digne o, simplement, viure lliures de violències i agressions. En l'actual marc normatiu, les persones trans* estan *permeses*, però no plenament incloses en la societat.

Malgrat els canvis en la societat, actualment les persones trans* són tractades encara com un problema de salut mental i no com una manifestació més de la diversitat humana. Històricament diagnosticades amb un *Trastorn d'Identitat de Gènere* i sense solució legal, la Llei espanyola 03/2007, encara vigent, va permetre el canvi de la menció de sexe al Registre Civil, però imposant condicions com el requeriment d'un diagnòstic psiquiàtric de *disfòria de gènere* o la necessitat de sotmetre's durant dos anys a tractaments hormonals. Tot i l'avenç limitat que suposa, aquesta llei era ja insuficient, perquè no incloïa cap mesura per reparar i reduir les greus discriminacions, no reconeix les identitats no binàries, deixa fora menors i persones migrades i perpetua la patologització. Fins i tot el Tribunal Constitucional, en sentència 99/2019, ha reconegut que l'article 1 d'aquesta llei és inconstitucional.

Durant anys els col·lectius i entitats de persones trans* han reivindicat la necessitat, la urgència, d'avançar legislativament per superar l'obsoleta i desfasada llei 03/2007, garantir plenament la igualtat i els drets que avui no tenen reconeguts, i fer front al deute històric de la nostra societat envers les persones trans*.

Gràcies a la seva lluita el govern espanyol es va comprometre a impulsar una Llei Trans, així com una llei contra la Discriminació de les Persones LGTBI, tal com va recollir l'acord de coalició entre PSOE i Podemos. Així, fa pocs dies es van donar a conèixer els esborranys d'aquests dos projectes de llei, preparats des del Ministerio de Igualdad i fruit del treball i l'esforç especialment del col·lectiu trans* durant els darrers anys.

El projecte de Llei Trans presentat, que estava previst que anés al Consell de Ministres durant la primera quinzena de febrer, representa la superació de la llei 03/2007 i del seu marc patologitzador. Amb l'aprovació d'aquesta llei, llargament reivindicada, les persones podran decidir sobre els seus propis cossos i la seva pròpia vida sense dependre de ningú, lliures de tuteles, ja que es basarà en la lliure manifestació i només serà necessària l'autorització expressa de la persona interessada, sense haver d'estar condicionat, en cap cas, a informes psiquiàtrics o l'obligació de sotmetre's a cirurgies o tractaments hormonals de cap tipus.

En els darrers mesos hem vist també, malauradament, com des de certs sectors s'ha generat un rebuig frontal i violent a qualsevol avenç legislatiu per reconèixer els drets i

garantir la dignitat de les persones trans*. S'ha arribat, inclús, a qüestionar els consensos existents, fins i tot la mateixa llei 03/2007. Entre les veus més reaccionàries destaca la de la vicepresidenta primera del govern espanyol, la senyora Carmen Calvo, que ha arribat a afirmar que aquesta proposta “posa en risc els criteris d'identitat de la resta de 47 milions d'espanyols” (sic), mostrant la seva preocupació per la possibilitat d'escollir el gènere “sense més que la seva voluntat o *desig*”. Unes declaracions que contrasten amb la proposta de llei presentada pel mateix PSOE l'any 2017 (amb una ponència posterior al 2019), molt similar a la presentada recentment pel Ministerio de Igualdad.

Aquest posicionament sorgeix ara, i s'afegeix al d'altres persones i col·lectius que també neguen la identitat de les persones trans*, que rebutgen que les dones trans siguin dones i els homes trans siguin homes. Postulats excloents i discursos d'odi emparats per sectors d'ultradreta. Cal remarcar la violència exercida contra les dones trans que, amb un discurs que recorda a la xenofòbia aplicada al gènere, són culpabilitzades de ser origen del masclisme quan en són, sense cap dubte, víctimes.

Cal, en aquest punt, recordar els Principis de Yogyakarta de 2006, sobre l'aplicació de la legislació internacional dels Drets Humans en relació a l'orientació sexual i la identitat de gènere, presentats a les Nacions Unides en 2007 per la Comissió Internacional de Juristes i el Servei Internacional per als Drets Humans, on s'insta als estats a adoptar totes les mesures legislatives, administratives i de qualsevol índole necessàries per respectar plenament i reconèixer legalment el dret de cada persona a determinar la seva identitat de gènere i a viure la seva orientació sexual amb respecte.

També cal fer esment a la Resolució 2048 de 2015, del Consell d'Europa, i a l'Estratègia de la Comissió Europea presentada al mes de novembre de 2020 per impulsar la igualtat del col·lectiu LGTBIQ, a més de l'informe de la Comissió Europea publicat al juny del mateix any sobre els procediments legals de reconeixement de gènere i el seu impacte en la vida de les persones trans* a la Unió Europea. Aquests organismes conclouen que l'autodeterminació de gènere és essencial per millorar el reconeixement de les persones trans*, i que els procediments basats únicament en l'autodeterminació de gènere, sense tuteles mèdiques, judicials o administratives, per efectuar el canvi en la documentació i reconèixer la identitat d'aquestes persones, són els adequats per preservar la dignitat, el respecte a la vida personal i, en definitiva, el respecte als Drets Humans.

A Catalunya el col·lectiu LGTBI, i les persones trans*, comptem des de fa anys amb la llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de les lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals, i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Una llei impulsada per les entitats, que ha suposat un gran avenç per al reconeixement dels drets del col·lectiu LGTBI a Catalunya. Aquesta llei posa èmfasi en la despatologització de les identitats trans*, i posa en valor l'autodeterminació com a eina que reconeix a les persones trans* com a subjectes de dret, principi que ha adquirit rang de dret humà fonamental, que forma part dels estàndards europeus i que és imprescindible per a abordar la discriminació i garantir la igualtat de les persones trans. La recentment aprovada llei 19/2020, per a la igualtat de tracte i no discriminació, igualment estableix la tramitació d'una futura llei trans catalana, basada en el dret a l'autodeterminació de gènere.

Aquestes lleis, com la d'altres comunitats autònomes que compten també amb legislació LGTBI i/o específica trans*, tenen les limitacions pròpies de les competències autonòmiques. Tot i que aquestes lleis permetin la modificació del camp del sexe o gènere i el nom en els documents administratius dependents de l'administració autonòmica, no permeten la rectificació en els documents estatals, molt especialment el Document Nacional d'Identitat. Aquesta situació vulnera els drets de les persones trans*, i genera desprotecció i discriminacions.

El mateix Tribunal Constitucional, al mes de juliol de 2019, va estimar la qüestió d'inconstitucionalitat plantejada pel Tribunal Suprem respecte la Llei 03/2007, i ho va fer en un sentit favorable al dret de les persones trans* menors d'edat a veure reconeguda legalment la seva identitat de gènere. En qualsevol cas, la decisió del Constitucional posa de manifest, una vegada més, l'insuficient i obsolet marc legislatiu espanyol pel que fa a la identitat de les persones trans*.

Disposar d'una Llei Trans que reconegui i garanteixi de manera integral i efectiva no és només necessària, també és una urgència i una obligació que tenim com a societat de drets. La realitat evidencia que, malgrat els avenços assolits en els darrers anys, la discriminació estructural que pateixen les persones trans* en les seves vides, en l'àmbit sanitari, l'educatiu o el laboral, entre d'altres, està lluny d'erradicar-se. En aquest sentit, les propostes legislatives elaborades pel Ministerio de Igualdad amb la participació dels col·lectius i entitats trans, suposa un bon punt de partida per reparar el deute històric que té la societat amb les persones trans*, poder garantir plenament els seus drets i aconseguir acabar amb les discriminacions.

Ha arribat el moment de considerar les persones trans* com a subjectes actius en la formulació de polítiques i disposicions normatives a nivell estatal, que no patologitzin ni tutel·lin els seus cossos ni les seves identitats a través de requeriments i intervencions mèdiques i psiquiàtriques. Cal, igualment, que sigui reconeguda socialment la diversitat en el gènere que superi el binarisme de gènere. Finalment, també és urgent la implementació de mesures per aconseguir la plena igualtat social de les persones trans*, també menors i persones migrades, particularment en els àmbits laboral, de l'habitatge, educatiu, sanitari i de prevenció de les violències.

Per tot el que s'ha exposat, els Grups Comarcals d'Esquerra Republicana de Catalunya, Junts per Catalunya i En Comú Guanyem, proposen al Ple els següents

ACORDS:

PRIMER.- Instar al Govern espanyol a iniciar el tràmit i aprovar en aquesta legislatura una llei estatal basada en el projecte elaborat pel Ministerio de Igualdad i les entitats trans, per a la igualtat plena de les persones trans, fonamentada en la despatologització i reconeixement de les identitats trans*, en l'autodeterminació de la identitat i expressió de gènere i en l'abordatge integral de polítiques per intervenir en les desigualtats estructurals que encara pateixen les persones trans.

**ESQUERRA
REPUBLICANA**

Grup Comarcal del Maresme

SEGON.- Donar trasllat d'aquests acords a tots els grups del Congrés dels Diputats, al Ministerio de Igualdad, a la Plataforma Trans Estatal, a l'Observatori contra l'Homofòbia, les entitats membres del Consell Nacional LGTBI, la Xarxa de Municipis LGTBI de Catalunya i a la Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Trans i Bisexuals (FELGTB).